

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 108/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

141/2009. (V. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos** panaszos 2009. március 9-én előterjesztett panaszát a 2009. május 27-én – Fráterné dr.Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a 2009. március 6-án vele szemben foganatosított rendőri intézkedés miatt terjesztette elő a Testületnél panaszát, amellyel kapcsolatosan az alábbiakat adta elő.

Az említett napon a BRFK Teve utcai panaszirodáján adott le általa meg nem határozott jellegű iratokat, amelyeket a (...) azonosító számot viselő r. százados, a vett át. Ennek során a rendőr elkérte a panaszos személyazonosító igazolványát, és a panaszos azon kérdésére, hogy ennek az eljárásnak mi az oka, azt válaszolta, hogy: „Régóta így van ez, ha feljelentést tesznek, vagy ha panaszbeadványt nyújtanak be.”

A panaszos álláspontja szerint a fent leírt eljárás veszélyezteti a jogbiztonságot, és a személyes adatai védelméhez fűződő joga durva megsértését eredményezte. Ezért kéri

a Testületet, hogy tegye a meg szükséges intézkedéseket az álláspontja szerint hivatali helyzetével visszaélő rendőr felelősségre vonása érdekében.

II.

A Testület a panaszbeadványban foglaltak kivizsgálása érdekében megkereséssel fordult Budapest rendőrfőkapitányához a panasziroda működésével, a beadványok átvételével kapcsolatban. A BRFK Hivatalvezetőjének válaszelevele arról számol be, hogy a panaszban foglaltak kivizsgálása során megállapíthatóvá vált, hogy a panaszos az általa említett napon abból a célból jelent meg a BRFK Panaszirodáján, hogy rendőri intézkedés ellen tett panasz ügyében az országos rendőrfőkapitánynak, a budapesti rendőrfőkapitánynak és a Fővárosi Bíróságnak címzett fellebbezést, illetve keresetet nyújtson be. Ennek során a panaszost a panaszfelvevő szerv beosztottja személyazonossága igazolására kérte fel.

A levél további tájékoztatása szerint a BRFK-n működő Központi Panasziroda (a továbbiakban: Panasziroda) napi 24 órában, folyamatos szolgálatellátással működik, és fogadja az állampolgárokat. Az ott szolgálatot teljesítők feladta, hogy felvegyék a személyesen megjelenő ügyfelek bejelentéseit, feljelentéseit, panaszait, fogadják a telefonon tett, illetve az e-mailen érkező bejelentéseket, felvilágosítást nyújtsanak és tanácsot adjanak a hozzájuk fordulóknak.

A Panasziroda munkatársai gondoskodnak továbbá, munkaidőn túl, illetve munkaszüneti és ünnepnapokon a Rendőrségi Igazgatási Központba érkező postai küldemények és csomagok átvételéről is.

A bejelentést, feljelentést tevők személyes adatait a panaszfelvevők 2009. január 1. óta a RobotzsaruNeo számítógépes rendszerben rögzítik, amely a bevitt adatok alapján ellenőrzi, hogy az illető szerepel-e a körözési információs rendszerben, és amennyiben igen, úgy a panaszfelvevő azonnal megteszi a szükséges intézkedéseket.

A válaszelevel hivatkozik az Rtv. adatkezelést szabályozó VIII. fejezetére, amelynek 81. §-a szerint a Rendőrség az intézkedéssel érintett természetes személy személyazonosító adatait, lakcímét, az ügygel összefüggő adatait, továbbá a bűnüldözési célú adatkezelésekben a bűncselekményhez kapcsolódó kriminalisztikai jellegű adatokat kezeli. Ez a szakasz jelen ügyben azért nem alkalmazható, mert a panaszossal szemben nem foganatosítottak rendőrségi intézkedést, beadványainak átvétele jelen ügy kontextusában nem minősül annak.

A levél szintén utal az Rtv. 82-83. §-aira ezek azonban jelen ügy szempontjából nem relevánsak, hiszen a 82. § olyan adattípusokra vonatkozik, amelyek kezelése jelen ügyben nem merült fel, a 83. § pedig az adatgyűjtés lehetséges forrásait jelöli meg. Ezek között ugyan szerepel az állampolgári bejelentés, kérelem, feljelentés és panasz, jelen esetben azonban nem arról volt szó, hogy a rendőrség a panaszos által beadott

iratokból próbált adatokat gyűjteni, hanem arról, hogy az iratokat beadó panaszost személyes adatainak közlésére hívták fel.

A válaszlevél hivatkozik továbbá a személy-és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. (a továbbiakban: körözési törvény) törvény egyes szakaszaira, azonban jelen ügy szempontjából ezek sem relevánsak, hiszen a 12. § egy konkrétan elrendelt körözéssel kapcsolatban hatalmazza fel a rendőrséget adatgyűjtésre (pl. igazoltatások útján), a 15. § általában felhatalmazza és kötelezi a rendőrséget a körözési információs rendszer kezelésére, a 17. § pedig a körözési nyilvántartás célját rögzíti, jelen esetben azonban semmilyen körözésről nem volt szó.

A levél végül rögzíti a rendőrség azon álláspontját, amely szerint a hivatkozott jogszabályhelyek alapján törvényi felhatalmazással bír a rendőrségi objektumokban megjelenő, és ott bejelentést, feljelentést tenni szándékozó személyek személyes adatainak rögzítésére és a körözési nyilvántartásban való ellenőrzésére. Erre a körülményre tekintettel az eljárás az állampolgároknak semmiféle joghátrányt nem okoz.

A Hivatalvezető álláspontja szerint a bejelentést tevők adatainak ellenőrzését szükségessé teszik továbbá objektumvédelmi, és ezzel összefüggésben bűnmegelőzési célok is (pl.: levélbomba vagy más veszélyes csomag benyújtásának megelőzése). Ezzel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz a Rendőrség Iratkezelési Szabályzatáról szóló 59/2008. (OT 31.) ORFK utasítás, amely szerint, ha a magánküldeményt a feladó személyesen kívánja átadni, fel kell szólítani arra, hogy a küldeményt bontsa fel, személyazonosságát igazolja, és adatait a küldeményen rögzítse. Ezután a küldeményt a Rendőrség által biztosított borítékban, vagy csomagolóanyagban kell elhelyezni és megcímezni. A rendőrség a küldeményt csak akkor veheti át, ha a feladó a személyazonosságát igazolta és azt a borítékon is rögzítette. A 328. pont értelmében amennyiben a küldeményt átadó személy a személyazonosságát nem hajlandó igazolni, őt intézkedés alá kell vonni, személyazonosságát meg kell állapítani, fel kell szólítani a küldemény meghatározott helyre történő elhelyezésére, és értesíteni kell az illetékes katasztrófavédelmi szervet.

Összegzésképpen a levél rögzíti azon rendőri álláspontot, amely szerint a Központi Panaszirodán működő gyakorlat nem ellentétes a törvényi szabályozással, nem sérti az állampolgárok személyhez fűződő jogait, ugyanakkor célszerű és szükséges.

III.

1) A Testület a rendőrség jogi álláspontjával nem értett egyet, mivel – a fent kifejtettek szerint – a levélben hivatkozott törvényi rendelkezések (Rtv. 81-83. §, körözési törvényből idézett rendelkezések) egyike sem vonatkoztható semmilyen módon a panaszos konkrét esetére. Az ORFK utasításra való hivatkozás azért nem megfelelő, mivel egyrészt a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3. §-ának (1) bekezdése alapján a személyes adat

kezelése törvényi felhatalmazás, vagy az érintett hozzájárulása alapján lehetséges (amely önkéntesnek bizonyosan nem tekinthető, ha megtagadásának következménye az, hogy az érintett nem adhatja át a küldeményt), másrészt ezek a szabályok kifejezetten a gyanús küldeményekre vonatkoznak, arra nézve pedig semmiféle információ nem merült fel, hogy a panaszos által átadni kívánt küldemények gyanúsak lettek volna.

A Testület tehát megállapította, hogy a rendőrség nem tudott olyan jogszabályi rendelkezést felhívni, amely felhatalmazná a nem gyanús küldeményeket, beadványokat benyújtani szándékozó állampolgárok igazoltatására és adatainak rögzítésére. (Amennyiben egy küldemény, vagy beadvány valamilyen okból gyanús, úgy nem az ORFK utasítás, hanem az Rtv. 29. §-a alapján természetesen jogszerű az igazoltatás a közrend, közbiztonság védelme érdekében, ilyen esetben tehát az érintett igazoltatása indokolható és jogilag egyértelműen alátámasztható.)

Az igaz, hogy – amint arra a BRFK válaszevele felhívja a figyelmet – a beadványtevő (panaszt, bejelentést benyújtó, fellebbező, stb.) személyes adatainak megismerését a különböző eljárási szabályok amúgy is lehetővé teszik, ez azonban éppen ellenérv a beadvány benyújtójának igazoltatásával szemben, hiszen a beadvánnyal érintett szerv vagy személy (pl. az ügy előadója) amúgy is – a benyújtó igazoltatása nélkül is – szükségszerűen meg fogja ismerni a beadványtevő adatait. Ráadásul azt sem zárja ki elvileg semmi, hogy valaki egy másik személy beadványát nyújtsa be, amely esetben szintén nem indokolt a személy azonosítása, hiszen postai feladás esetén sem ellenőrzik, hogy a tényleges feladó megegyezik-e a borítékon feltüntetett személlyel. A releváns kérdés az, hogy aki a beadványt aláírja, azonos-e az iraton feltüntetett beadványtevővel, ez pedig nem a beadványt fizikailag benyújtó személy kilététől függ.

A megfelelő törvényi felhatalmazás hiányára való tekintettel a Testület ezért megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának csekély fokú sérelmét.

2) A Testület kifogásolhatónak tartja a rendőr által a panaszosnak nyújtott megfelelő felvilágosítás hiányát is az alábbiak szerint.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A rendőr felvilágosítás-adási kötelezettségének tartalma a törvény e szakaszához fűzött indokolás szerint pontosan nem határolható be, annak megtagadása azonban csak akkor megengedett, ha a kérés teljesítése jogszabályba ütközik, továbbá, ha az a szolgálat ellátását, illetőleg a rendőri intézkedés végrehajtását késlelteti, vagy más módon veszélyezteti.

Nem kétséges, hogy attól a rendőrtől, aki feladatkörében eljárva részt vesz a panasz eljárásokkal kapcsolatos ügyintézésben, ezen belül különösen a panaszfelvétel lebonyolításában, elvárható a kapcsolódó jogszabályok pontos ismerete, és az is, hogy

azokról az érintettnek megfelelő felvilágosítást nyújtson. Az a kijelentés, amely szerint a személyazonosság ellenőrzése régi gyakorlat a feljelentést tevők, illetve a panaszt benyújtók körében, nyilvánvalóan nem kielégítő válasz a panaszos azon kérdésére, amely éppen e gyakorlat jogszabályi alapját firtatja.

Mivel a rendőri fellépés nem felelt meg az Rtv. 24. §-ában foglalt követelménynek, a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, mint minden olyan esetben, amikor az intézkedő rendőr nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően jár el. Ugyanakkor a Testület értékelése szerint a sérelem ebben a konkrét esetben a csekély fokot nem haladta meg.

IV.

1) Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése értelmében a Testület az alapvető jogot csekély mértékben sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti.

Mivel a fent kifejtettek szerint a rendőri intézkedés a panaszos személyes adatokhoz és tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú megsértését valósította meg, és tekintettel arra, hogy a panaszos az áttétel ellen nem tiltakozott, a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szervhez való áttételéről döntött.

2) A Testület emellett meg kívánja jegyezni, hogy összességében aggályosnak tartja azt a gyakorlatot, amely szerint a bejelentést, feljelentést tevőket, tehát a rendőrséghez „segítségért” forduló személyeket a számítógépes rendszer automatikusan, minden konkrét ok nélkül – általános jelleggel – ellenőrzi, hogy nem szerepelnek-e a körözési információs rendszerben.

A BRFK válaszelevele nem jelöli meg a jogszabályi alapját ennek a gyakorlatnak, amely arra utal, hogy a rendőrség minden vele kapcsolatba kerülő személyt gyanúsként kezel, noha azokról, akik feljelentésüket, bejelentésüket személyesen, a panaszírodán kívánják megtenni, valójában éppen kisebb valószínűséggel lehet feltételezni, hogy körözés alatt állnak (még ha a gyakorlatban ezzel ellentétes esetek elő is fordultak).

A Testület ezért a gyakorlat megváltoztatásának szükségességére fel fogja hívni az országos rendőrfőkapitány figyelmét.

Budapest, 2009. május 27.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület